

সৌজন্যত

ছালাত (নামাজ) আদায় কৰাৰ সঠিক পদ্ধতি

Run by
Darut Tawheed Compiling &
Translation Center
Bologarah, Niz Kharupetia, pin:
784115 Darrang, Assam
E-mail: ibptawheed@gmail.com
Visit: www.rir1990.blogspot.com

ছালাত (নামাজ) আদায় কৰাৰ সঠিক পদ্ধতি

প্ৰথমে পৰিপূৰ্ণ পৱিত্ৰতা অৰ্জন কৰিব। অৰ্থাৎ সঠিক পদ্ধতিত অজু কৰিব। অজু কৰাৰ সঠিক পদ্ধতি....

মনে মনে অজুৰ নিয়ত কৰিব। মৌখিক নিয়ত কৰা চৰিয়তৰ দ্বাৰা প্ৰমাণিত নহয়। অন্তৰৰ সংকল্পবদ্ধকে নিয়ত বোলা হয়। বিছমিল্লাহ পঢ়ি দুয়ো হাতৰ কজি লৈকে ধুৱ। তিনিবাৰ কুলি কৰিব আৰু নাকত পানী দি নাক চাফ কৰিব। মুখমণ্ডল তিনিবাৰ ধুৱ। তিনিবাৰ সোঁ হাত আৰু তিনিবাৰ বাওঁ হাতক হাতৰ আঙুলিৰ পৰা কিলাকুটি লৈকে ধুৱ। গোটেই মূৰ আৰু কাণ মছেহ কৰিব। তিনিবাৰ সোঁ ভৰি তাৰ পিছত বাওঁ ভৰি ধুৱ।

তাৰ পিছত কিবলামুখী হৈ থিয় হ'ব। শাব্দিক নিয়ত কৰাৰ প্ৰয়োজন নাই। কিয়নো চৰীয়তত এনে কৰাৰ আদেশ নাই। বৰং এইটো এটা বিদআত। কাৰণ ৰাছুলুল্লাহ চাল্লাল্লাহু আলাইহি অছাল্লাম আৰু ছাহাবা সকলে কেতিয়াও মুখেৰে উচ্চাৰণ কৰি নিয়ত কৰা নাই। ইমাম অথবা অকলশৰীয়া ছালাত (নামাজ) আদায় কাৰীৰ সন্মুখত যদি কোনো ছুৎৰা নাথাকে তেন্তে ছুৎৰা ৰাখি ছালাত আদায় কৰিব।

তাৰ পিছত আল্লাহ আকবাৰ কৈ তাকবীৰে তাহৰীমা বান্ধিব আৰু দৃষ্টি ছাজদাহৰ ঠাইত ৰাখিব। তাকবীৰৰ সময়ত দুয়ো হাত কান্ধ অথবা কাণৰ লতি পৰ্যন্ত উঠাব। সোঁ হাত বাওঁ হাতৰ ওপৰত ৰাখি বাওঁ হাতৰ গাঠি অথবা বাহু ধাৰণ কৰিব আৰু বুকুৰ ওপৰত ৰাখিব। কিয়নো ৰাছুলুল্লাহ চাল্লাল্লাহু আলাইহি অছাল্লাম এনেকৈ কৰিছে

বুলি হাদিছেৰে প্ৰমাণিত। (ছহীহ ইবনে খুজাইমা হাদিছ নং ৪৭৯)

তাৰ পিছত এই দুআ পঢ়িব

আল্লাহুমা বা-ইদ বাইনী অবাইনা খাত্বা ইয়া-ইয়া
কামা বা-আত্তা বাইনাল মাশ্বৰিকি অল মাগৰিব।
আল্লাহুমা নাক-কিনী মিন খাত্বা ইয়া-ইয়া কামা
ইউনাক-কাছ ছাউবুল আব-ইয়াজু মিনাদ দানাছ।
আল্লাহুমাগ-ছিলনী মিন খাত্বা ইয়া-ইয়া বিল মা-য়ি
অচ-ছালজি অল বাদ।

অৰ্থ হে আল্লাহ! মোৰ গুণাহ আৰু মোৰ মাজত এনেকুৱা দুৰত্ব প্ৰদান কৰা যেনেকৈ তুমি পূৱ আৰু পশ্চিমৰ মাজত সৃষ্টি কৰিছা। হে আল্লাহ! মোক গুণাহৰ পৰা এনেকৈ পৱিত্ৰ কৰা যেনেকৈ বগা কাপোৰ ময়লাৰ পৰা পৰিষ্কাৰ থাকে। হে আল্লাহ! মোৰ গুণাহ ঠাণ্ডা বৰফ পানীৰে ধুই দিয়া। (বুখাৰী ১/১৮১ মুছলিম ১/৪১৯)

ইয়াৰ বিপৰীতে ইচ্ছা কৰিলে এই দুআটোও পঢ়িব পাৰে।

ছুবহা-নাকা আল্লাহুমা অবিহামদিকা অতাবা-
ৰাকাছমুকা অতাআলা জাদ্দুকা অলা ইলা-হা
গাইৰুক।

অৰ্থাৎ হে আল্লাহ! তোমাৰ পৱিত্ৰতা বৰ্ণনা কৰোঁ আৰু তোমাৰ প্ৰশংসা কৰোঁ, তোমাৰ নাম বৰকতময়। তোমাৰ নাম মহিমান্বিত। তোমাৰ বাহিৰে আন কোনো সত্য উপাস্য। (মুছলিম ১/২৯৯)

তাৰ পিছত পঢ়িব। আউজু বিল্লাহি মিনাশ্ব শ্বাইতানিৰ
ৰাজীম। অৰ্থাৎ মই অভিশপ্ত চয়তানৰ পৰা আল্লাহৰ

ওচৰত আশ্ৰয় বিচাৰো। বিছমিল্লাহিৰ ৰহমানিৰ ৰাহীম।
অৰ্থাৎ পৰম কৰুণাময় পৰম দয়ালু আল্লাহৰ নামত আৰম্ভ
কৰিছোঁ।

তাৰ পিছত ছুৰা ফাতিহা পাঠ কৰিব। কিয়নো ৰাছুলুল্লাহ
চাল্লাল্লাহু আলাইহি অছাল্লামে কৈছে
যিয়ে চালাতত ছুৰা ফাতিহা পাঠ নকৰে তাৰ চালাত
নহয়। (মুছলিম ১/২৯৫)

তাৰ পিছত যিমান পাৰে সক্ষম অনুযায়ী আন যিকোনো
এটা ছুৰা পাঠ কৰিব। জোহৰ, আছৰ আৰু ইশ্বা
চালাতত ছুৰা ফাতিহাৰ পিছত মধ্যস্তৰীয়া ছুৰা পাঠ কৰা
উত্তম আৰু ফজৰৰ চালাতত দীৰ্ঘ ছুৰা আৰু মাগৰিবৰ
চালাতত কেতিয়াবা দীৰ্ঘ আৰু কেতিয়াবা চুটি ছুৰা পাঠ
কৰা উত্তম।

তাৰ পিছত দুয়ো হাত কান্ধ অথবা কাণৰ লতি পৰ্যন্ত
উঠাই তাকবীৰ দি ৰুকু কৰিব। মূৰ আৰু পীঠ সমতল
ৰাখিব আৰু হাতৰ আঙুলিবোৰ ফাঁক-ফাঁক কৰি উভয়
আঠুত ৰাখিব। ৰুকুত স্থিৰতা বাঞ্ছনীয়।

তাৰ পিছত পঢ়িব। ছুবহা-না ৰাক্বীয়াল আজীম। অৰ্থাৎ
মোৰ প্ৰভু পৱিত্ৰ মহান। উক্ত দুআটো তিনিবাৰ অথবা
ততোধিকবাৰ পঢ়া উত্তম। ৰুকুৰ পৰা মূৰ তুলাৰ সময়ত
দুয়ো হাত উভয় কান্ধ অথবা উভয় কাণ পৰ্যন্ত উঠাই
ছামিয়াল্লাহু লিমান হামিদাহ ক'ব। যদি ইমাম অথবা
অকলশৰীয়া চালাত আদায়কাৰী হয় তেন্তে থিয় অৱস্থাত
ক'ব। ৰাক্বানা অলাকাল হামদ, হামদান কাছীৰান
ত্বায়িবান মুবাৰাকান ফীহ। অৰ্থাৎ হে আমাৰ প্ৰতিপালক।

তোমাৰ বাবেই সকলো প্ৰশংসা। তোমাৰ প্ৰশংসা অগণন, উত্তম আৰু বৰকতময়।

মুক্তাদি হ'লে ৰুকুৰ পৰা মূৰ তুলি পঢ়িব। ৰাক্বানা অলাকাল হামদ।

তাৰ পিছত তাকবীৰ দি ছাজদাহ কৰিব। ছাজদা কৰোঁতে দুয়ো হাত আগতে ৰাখিব। (আবু দাউদ) হাত ভৰিব আঙুলি সমূহ কিবলা মূখী হোৱা উচিত। হাতৰ আঙুলিবোৰ মিলিত আৰু প্ৰসাৰিত হ'ব লাগিব। ছাজদা ৭টা অংগৰ ওপৰত কৰিব। সেই ৭টা অংগ হৈছে- কপাল নাকসহ, দুই হাত, দুই আঁঠু, দুই ভৰিব আঙুলিৰ পেট সমূহ। (বুখাৰী ও মুছলিম)

ছাজদাত এই দুআ পাঠ কৰিব। **ছুবহা-না ৰাক্বীয়াল আলা।** (ছহীহ আত তিৰমিজী ১/৮৩) অৰ্থাৎ মোৰ প্ৰতিপালক পৱিত্ৰ, মহা উচ্চ। তিনিবাৰ বা ততোধিকবাৰ পঢ়া উচিত।

ছাজদাৰ সময়ত হাত শৰীৰৰ কাষৰ পৰা, পেট উৰুৰ পৰা আৰু উৰু কলাফুলৰ পৰা দূৰত ৰাখিব। ৰাছুলুল্লাহ চাল্লাল্লাহু আলাইহি অছাল্লামে কৈছে

চাজদাত তোমালোকে পোনহৈ থাকিব। আৰু কুকুৰৰ নিচিনা দুয়ো হাত পাৰি প্ৰসাৰিত নকৰিব।

তাৰ পিছত তাকবীৰ কৈ মূৰ তুলিব। বাওঁ ভৰি পাৰি তাৰ ওপৰত বহিব। সোঁ ভৰিৰ আঙুলিবোৰ কিবলাৰ পিনে কৰি থিয় কৰাব। আৰু হাত আঁঠু বা উৰুৰ ওপৰত ৰাখিব। আৰু এই দুআ পাঠ কৰিব। **ৰাক্বিগ ফিৰলী,**

অৰহামনী, অহদিনী, অৰজুকনী, অআফিনী, অজবুৰনী। (ছহীহ ছুনান আবু দাউদ ১/১৬০)

অৰ্থাৎ হে মোৰ প্ৰতিপালক! মোক মাৰ্জনা কৰা। মোৰ ওপৰত কৰুণা কৰা আৰু মোক হিদায়ত প্ৰদান কৰা। মোক জীৱিকা প্ৰদান কৰা আৰু মোক সুস্থতা প্ৰদান কৰা আৰু মোক পৰিপূৰ্ণ কৰা।

এই বৈঠকত স্থিৰতা অনিবাৰ্য। তাৰ পিছত তাকবীৰ কৈ দ্বিতীয় ছাজদাহ কৰিব। প্ৰথম ছাজদাত যেনেকৈ যিবোৰ দুআ পাঠ কৰিছিল সেইদৰে দ্বিতীয় ছাজদাত পাঠ কৰিব। তাৰ পিছত তাকবীৰ কৈ

মূৰ তুলিব আৰু কিছু পলৰ বাবে বহিব। যেনেকৈ দুই ছাজদাহৰ মাজত কিছু সময় বহিছিল। এই বৈঠকক জলছায়ে ইছতিবাহত (প্ৰশান্তিৰ বৈঠক) বোলা হয়। তাৰ পিছত দ্বিতীয় ৰাক্বাতৰ বাবে হাতৰ ওপৰত ভৰ দি থিয় হ'ব। থিয় হোৱাৰ পিছত ছুৰা ফাতিহাৰ লগতে আন কোনো সহজ ছুৰা পাঠ কৰিব আৰু প্ৰথম ৰাক্বাতৰ দৰে দ্বিতীয় ৰাক্বাত সম্পূৰ্ণ কৰিব।

যদি দুই ৰাক্বাত বিশিষ্ট ছালাত হয় (যেনে ফজৰ, জুমআ, ঈদৰ ছালাত) তেনেহলে দ্বিতীয় ছাজদাৰ পিছত সোঁ ভৰি থিয় কৰি বাওঁ ভৰি পাৰি বহিব। সোঁ হাত, সোঁ উৰুৰ ওপৰত ৰাখি শ্বাহাদত আঙুলিৰ বাহিৰে সকলো আঙুলি মুঠ বান্ধি শ্বাহাদত আঙুলিৰে তৌহীদৰ ইংগিত দিব। কিন্তু কনিষ্ঠ আৰু অনামিকা আঙুলি বন্ধ ৰাখি মধ্যমা আৰু বৃদ্ধাংগুলিৰ দ্বাৰা ঘূৰণীয়া আকাৰ কৰি শ্বাহাদত আঙুলিৰ দ্বাৰা ইংগিত কৰা উত্তম। হাদিছত উভয় প্ৰকাৰৰ বৰ্ণনা

পোৱা যায়। বাওঁ হাত বাওঁ উৰুৰ ওপৰত অথবা আঁঠুৰ ওপৰত ৰাখি তাশ্বাহুদ পাঠ কৰিব। তাশ্বাহুদ হৈছে।

আত্তাহিয়্যাছু লিল্লা-হি অচ-ছালাৱাতু অত-তায়িয়া-তু। আছহালামু আলাইকা আয়ুহান নাবিয়্যু অৰাহমাতুল্লা-হি অবাৰাকাতুহ, আছহালামু আলাইনা ওৱা আলা ইবাদিল্লাহিছ ছালিহীন। আশ্ব-হাদু আল-লা ইলা-হা ইল্লাল্লাহু ওৱা আশ্ব-হাদু আল্লা মুহাম্মাদান আবদুল্হ অৰাছুলুছ। (বুখাৰী ফাতহুল বাৰীৰ সৈতে ১১/১৩ মুছলিম ১/৩০১)

তাৰ পিছত পঢ়িব **আল্লা-হুম্মা ছাল্লি আলা মুহাম্মাদ, ওৱা আলা আ-লি মুহাম্মাদ। কামা ছাল্লাইতা আলা ইব্ৰাহীমা ওৱা আলা আ-লি ইব্ৰাহীম। ইল্লাকা হামীদুম মাজীদ। আল্লা-হুম্মা বাৰিক আলা মুহাম্মাদ, ওৱা আলা আ-লি মুহাম্মাদ। কামা বাৰাকতা আলা ইব্ৰাহীমা ওৱা আলা আ-লি ইব্ৰাহীম। ইল্লাকা হামীদুম মাজীদ।** (বুখাৰী ফাতহুল বাৰীৰ সৈতে ৬/৪০৮)

তাৰ পিছত পঢ়িব **আল্লা-হুম্মা ইল্লি জালামতু নাফছি জুলমান কাছীৰান অলা ইয়াগফিৰক্জ জুনুবা ইল্লা আনতা। ফাগফিৰলী মাগফিৰাতাম মিন ইনদিক, অৰহামনী ইল্লাকা আনতাল গাফুৰৰ ৰাহীম।** (বুখাৰী ফাতহুল বাৰীৰ সৈতে ৮/১৬৮ মুছলিম ৪/২০৭৮)

তাৰ পিছত ৪ টা বস্ত্ৰৰ পৰা আশ্ৰয় প্ৰাপ্তিৰ বাবে এই দুআ পাঠ কৰিব

আল্লা-হুম্মা ইল্লি আউজুবিকা মিন আজা-বি জাহাম্মাম। ওৱা আউজুবিকা মিন আজা-বিল কবৰ। ওৱা আউজুবিকা মিন

ফিতনাতিল মাহয়া ওৱাল মামাত। ওৱা আউজুবিকা মিন ফিতনাতিল মাছীহিদ দাছ্জাল। (বুখাৰী ফাতহুল বাৰীৰ সৈতে ২/১০২ মুছলিম ১/৪১২)

তাৰ পিছত আছহালামু আলাইকুম অৰাহমাতুল্লাহ কৈ সোঁ ফালে আৰু বাওঁ ফালে ছালাম ফিৰাব।

যদি তিনি ৰাক্বাত বিশিষ্ট ছালাত হয় যেনে মাগৰিব অথবা চাৰি ৰাক্বাত বিশিষ্ট যেনে জোহৰ, আছৰ, ইশ্বা তেন্তে উল্লেখিত তাশ্বাহুদৰ পিছত দৰুদ পঢ়িব। তাৰ পিছত আল্লাহ আকবাৰ কৈ হাতত ভৰ দি থিয় হ'ব। উভয় হাত কান্ধ অথবা কাণ পৰ্যন্ত উঠাই বুকুৰ ওপৰত আগৰ দৰে ৰাখিব। তাৰ পিছত কেৱল মাত্ৰ ছুৰা ফাতিহা পাঠ কৰিব। আৰু যদি কোনোবাই কেতিয়াবা তৃতীয় অথবা চতুৰ্থ ৰাক্বাতত ছুৰা ফাতিহাৰ বাহিৰেও অতিৰিক্ত কোনো ছুৰা পাঠ কৰে তেন্তে কোনো অসুবিধা নাই।

মাগৰিবৰ ছালাতত তৃতীয় ৰাক্বাতৰ পিছত আৰু জোহৰ, আছৰ আৰু ঈশ্বা ছালাতৰ চতুৰ্থ ৰাক্বাতৰ পিছত দুই ৰাক্বাত বিশিষ্ট ছালাতৰ দৰেই তাশ্বাহুদ পঢ়িব। তাৰ পিছত সোঁ ফালে আৰু বাওঁ ফালে ছালাম ফিৰাব।

ছালাত	ফৰজ	ফৰজৰ আগৰ ছুল্লত	ফৰজৰ পিছৰ ছুল্লত
ফজৰ	২	২	-----
জুহৰ	৪	2 বা ৪	২
আছৰ	৪	-----	-----
মাগৰিব	৩	-----	২
ঈশ্বা	৪	-----	২